

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

18 במרץ 2019, י"א באדר ב' תשע"ט
סומן: 20116120011112

לכבוד
ניצב מוטי כהן, מ"מ המפק"ל
משטרת ישראל
ירושלים

הנדון: חשש לביצוע עבירות לכאורה על ידי בכירה במשרד הרווחה

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה") הרינו פונים אליך כדלקמן:

1. אל התנועה הגיע מידע לגבי התנהלות הגב' אלן אלול, סמנכ"לית משרד הרווחה וראש מינהל הסיוע לבית המשפט ותקון במשרד הרווחה, המעלה חשדות בדבר פגיעה בפרטיותם של קטינים **השונים במסגרות טיפוליות שמפעיל משרד הרווחה.**

2. מתוך בדיקות משפטיות שנערכו בתנועה, המתייחסות לאותן הפניות האמורות, עולה החשש שמא פעולותיה של הגב' אלול, כפי שיפורטו להלן, מנוגדות להוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הפרטיות") ואף מהוות הפרת של הוראות פרטיקולריות של חוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ד-1960 (להלן: "חוק הנוער").

3. לנוכח חשדות בדבר קיומן של פעולות תוך מעבר על איסורים פליליים, ובפרט מקום בו הנפגעים הם בני נוער החוסים תחת מוסדות **ציבוריים**, התנועה רואה לעצמה חובה לפנות למשטרת ישראל, אשר בידיה ניתנה הסמכות המתאימה לחקור את החשדות כמבוקש בסיפא לפנייה זו.

א. רקע הדברים:

4. ביום 25.2.2019 התפרסמה כתבת חדשות בערוץ הטלוויזיה "כאן 11" העוסקת במעונות לנוער בסיכון המופעלים על ידי משרד הרווחה. במסגרת הכתבה, התלוו לגב' אלול צוותי צילום לסיור בתוך מספר מעונות¹:

1. בדקות 0:37-0:45 לכתבה: ניתן לראות את דמויותיהן של נערות השוהות במעון. בסמוך לצילומן נשמעת שיחה בין הגב' אלול לעובדת המעון, לפיה נמצאות שתי נערות בלבד בהוסטל, נתון שהוא ככל הנראה ייחודי להוסטל זה, ולפיכך יש בו כדי להביא לזיהוי המקום.

2. בדקה 0:07 לכתבה: מצולמת חזית מעון נוסף, והגב' אלול מציינת שמדובר במעון בו **נמצאים נערים שבעברם ביצעו פגיעות מינית.**

3. בדקה 1:41-1:45 לכתבה - ניתנים פרטים מזהים לגבי המעונות שצולמו בכתבה, לרבות שמות המעונות ומספר הנערות השוהות בכל הוסטל.

¹ הכתבה ששודרה בערוץ הטלוויזיה "כאן 11", מיום 25.2.2019, שמורה במשרדי הח"מ וכן זמינה בלינק: <https://www.kan.org.il/item?itemid=47728>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

ב. חשש לביצוע עבירות לפי חוק הנוער :

5. התשתית העובדתית המתוארת לעיל מעלה חשש ממשי לביצוע עבירה לפי חוק הנוער. בהתאם לסעיף 24 לחוק זה, פרסום של פרט שעשוי להביא לידי זיהויו של קטין, ובה בעת יש בו כדי לגלות פרטים אישיים על אודות הקטין, בהתאם לחלופות המנויות בסעיף – פרטים כדוגמת היותו מטופל במסגרת שירותי הרווחה, או לחלופין פרטים המקשרים אותו לדבר עבירה – מהווה עבירה פלילית.
6. לשון הסעיף רחבה מאוד, ומשתמע ממנה כי פרסום כל פרט שעלול להביא לזיהויו של קטין, לצד הסגרת המידע הפוגע בפרטיות, עשוי להיחשב בגדר עבירה. וכך בלשון הסעיף:
- א24. אלה דינם מאסר שנה אחת או קנס (...):

(1) המפרסם שמו של קטין או כל דבר אחר העשוי להביא לידי זיהויו של קטין, בין על ידי כלל הציבור ובין על ידי סביבתו הקרובה, או לרמוז על זיהויו כאמור, בין באמצעות פרסום של קולו, דמותו, כולה או חלקה, סביבתו או דמויות הקרובות לקטין, ובין בדרך אחרת, באופן או בנסיבות שיש בהם כדי לגלות אחד מאלה:

(1) הקטין הובא בפניו בית משפט;

(2) עובד סוציאלי לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה) פעל או פועל לגבי הקטין לפי חוק זה.

[...]

(4) דבר שיש בו כדי לייחס לקטין עבירה או שחיתות מידות;

[ההדגשות אינן במקור]

7. במסגרת הכתבה, כפי שפורט לעיל, צוינו מספר פרטים מזוהים אודות בני הנוער השוהים בחוסטלים, באופן שבתחלט יכול היה להביא לזיהויים וזאת לצד הסגרת פרטים אסורים לפי החלופות המנויות בחוק. כך למשל, צילום דמויות הנערות, בליווי פרטים מזוהים כדוגמת מספר השוהות במעון ושמו של המעון – יש בהם בכדי להסגיר את זהותן של הנערות המצולמות ולגלות לגביהן פרטים אסורים לפרסום לפי החוק, ובכלל זאת היותן תחת צו לפי חוק הנוער, בניגוד לסעיף 24(א)(1)(ב).
8. באופן דומה, צילום חזית ההוסטל כפי שנשקף מהרחוב וציון אופי העבירות שעברו הנערים השוהים בו, הינו פרסום המסתכן בזיהוי השוהים בהוסטל לצד חשיפת טיב העבירות המיוחסות להם, בניגוד לסעיף 24(א)(1)(ד).

ג. חשש לביצוע עבירות לפי חוק הגנת הפרטיות :

9. כאמור, מהמתואר לעיל עולה כי במסגרת הכתבה צולמו נערות בסיכון השוהות במעונות בצו בית משפט. צילום הנערות בכתבה עשוי להוות פגיעה בפרטיות על פי חוק הגנת הפרטיות.
10. לפי חוק זה, פגיעה בפרטיות יכולה להתממש בצורות שונות. כך למשל, צילום אדם כשהוא ברשות היחיד מהווה פגיעה בפרטיות, וכן פרסום תצלומו בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפילו. כמו כן, בהתאם לחוק הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדין מהווה פגיעה בפרטיות.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

11. דומה כי הכנסת צוותי צילום טלוויזיוניים לתוך מקום המשמש כבית עבור נערות אלה, וצילום ההתנהלות הפנימית בתוך החוסטל, עולה כדי הפרה משמעותית של ההגנה על הפרטיות.

12. לא בכדי הותרגו פרסומים בעניינם של קטינים מגדיריחן של חלק מההגנות שנקבעו בחוק הגנת הפרטיות, בהתאם להוראות סעיף 24 לחוק הנוער. כך למשל, ראוי לציין בהקשר זה כי ההגנה הקבועה בסעיף 18(3), המאפשרת פרסום הפוגע בפרטיות ובלבד שיש בו עניין ציבורי, אינה חלה מקום בו מדובר בפרסום הנוגע לקטין.

13. תנה כי כן, כוונת המחוקק המפורשת הייתה לתת עדיפות לפרטיותו של קטין – ובהתאם לכך צומצמה תחולת ההגנות על פרסומים מעין אלה – ולפיכך אין לאפשר פרסומים אלה אך בשל עניין תקשורתי או ציבורי ולא ניתן לקבל פגיעה בפרטיותם של קטינים במסגרת כתבה כדוגמת הפרסום בו עסקינן.

14. יש להזכיר לעניין זה את הוראות סעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות, לפיו מסירת מידע מאת גוף ציבורי אסורה, איסור שנסוג אך ורק מפני סמכות לפרסום המידע בדין או לחלופין הסכמת הנפגע, כאשר המונח מידע מתייחס בפרק זה אף ל"ענייניו הפרטיים של אדם", כך לפי סעיף 23.

15. לשיטת התנועה, הפרה זו היא תמורה פי כמה, שעה שמי שהכניס את צוותי הצילום היא הממונה על המעונות, הדמות המקצועית שעומדת בראש המערכת האמונה על רווחתן של הנערות.

ד. סיכום:

16. כפי שפורט לעיל, עולה חשש כבד שמא התנהלות הגב' אלול בכל הנוגע לשמירה על פרטיותם של הנערות והנערים השוהים במסגרות טיפוליות שהיא עצמה אמונה עליהן, נגועה, לכאורה, בגוון פלילי.

17. לאור כל המתואר בפנייה זו, אנו סבורים כי התמונה העובדתית המתקבלת מחייבת פתיחה בבדיקה ואף בהמשך בחקירה פלילית של מכלול הפרשה. על פניו, מצביעה התמונה העגומה על פגמים משמעותיים בתנהלותה של הגב' אלול שייכתן ועולים, כאמור, לכדי עבירות פליליות.

18. כידוע, החליך הפלילי נפתח, על דרך הכלל, בתלונה למשטרת ישראל או בתשדות המובאים לידיעת המשטרה. סמכותה וחובתה של המשטרה לבצע חקירות פליליות מעוגנת בסעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] שלשונן, היא זו:

59. פתיחה בחקירה

נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שנסיעות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

19. כך, ברירת המחדל היא פתיחה בחקירה עם היודע למשטרה על ביצוע עבירה, וזאת להוציא מקרים בהם קצין בדרגת פקד ומעלה סבור שנוסיכות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה, או שרשות אחרת מוטמכת לחקור.

20. העניין אף מוסדר בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.2204 שכותרתה "בדיקה מקדימה" – לפיה השימוש בסמכות החקירה מותנה בשאלה האם "יש ראיות המבססות חשד סביר שבוצעה עבירה". לפיכך, ברירת המחדל הינה כי מקום שישנן ראיות המבססות חשד סביר לביצוע עבירה, תיפתח חקירה (ראו והשוו גם בג"ץ 6410/14 התנועה לאיכות השלטון נ' פרקליט המדינה (פורסם בנבו, 4.2.2015)).

21. ומן הכלל אל הפרט, לטעמה של התנועה, משהובאה תשתית המהווה ראשית הראייה בדבר ביצועה של עבירה לפתחה של משטרת ישראל – מתחייב כי תיפתח חקירה פלילית בפרשה דנן.

22. לפיכך, ולנוכח חשיבותם הציבורית הרבה של הדברים, נבקשך לעשות שימוש בסמכויות הקנויות לך ולפתוח בחקירה מתאימה אשר יהיה בה כדי לברר את החשדות העולים בנוגע לגבי אלול – אשר ככל שהם מבוססים הינם חמורים ביותר.

23. לטיפולך ולתגובתך המהירה נודת.

בכבוד רב,

שקד בן עמי, עו"ד
7 ענבר גיל, רכות

התנועה למען איכות השלטון

שקד בן עמי, עו"ד
התנועה למען איכות השלטון